

Remissvar - En enklare hantering av vattenfrågor vid planläggning och byggande (SOU 2023:72)

Yttrande

Borgholms kommun är en landsbygdskommun med stor variation i invånarantal mellan sommar och vinter. Det ställer mycket höga krav på dricksvattenförsörjningen och kommunen har sedan många år arbetat medvetet med dagvattenfrågor utifrån ett cirkulärt perspektiv. Utredningen pekar tydligt på många av de problem som uppstår kring vattenfrågor i detaljplaneringen och innehåller en hel rad föreslagna förtydliganden i aktuell lagstiftning som är efterlängtade.

Dagvatten och översvämningar har blivit en viktig fråga i den fysiska planeringen på senare år och i Borgholms kommun finns en stor medvetenhet kring detta hos invånare, politiker och exploatörer. Däremot upplever vi ofta svårigheter att lösa de krav som länsstyrelsen ställer i detaljplaneprocessen kopplat till dagvatten och miljö kvalitetsnormer för vatten. Möjligheterna att hantera frågorna i planläggning utifrån nuvarande lagstiftning är begränsade och ansvaret är ofta otydligt. Det saknas idag reglering om vilka utredningar som kommunen behöver genomföra för att visa att en plan eller annat beslut medför att miljö kvalitetsnormerna kan följas. Vi delar bedömningen att bestämmelserna om miljö kvalitetsnormer och miljö kvalitet i 5 kap. miljöbalken behöver förtydligas. Utredningen lämnar bra förslag för att underlätta dagvattenhanteringen vid planläggning. Särskilt välkommet är möjligheten att bestämma om skyddsåtgärder på kvartersmark vilket kan hjälpa kommunen att uppfylla de krav som länsstyrelsen ställer i detaljplaneprocessen. Hanteringen av dagvatten i befintlig bebyggelse kan dock behöva hanteras i ett större grepp - juridiskt, organisatoriskt och finansiellt.

Kommunen ser också att det finns behov av större samordning och samsyn mellan länsstyrelserna i riket. Det vore därför önskvärt att vattenmyndighetens roll som remissinstans utvecklas till att fungera som samrådspart i detaljplaneprocessen om till exempel kommun och länsstyrelse inte är överens om hur ett genomförande av en detaljplan påverkar våra möjligheter att uppnå beslutade miljö kvalitetsnormer.

Kommunen vill framhålla att enskilt huvudmannaskap är ett rimligt och bra alternativ för drift och skötsel av dagvattenanläggningar. I en landsbygdskommun som Borgholm är sällan markåtkomst ett problem. Kommunens dragningskraft är den småskaliga bebyggelsen med rikligt med grönska också i de bebyggda miljöerna. Det ger oss goda möjligheter att planera för skyfall med öppna dagvattenanläggningar för fördröjning och rening. Problemet är att en öppen dagvattenanläggning kräver helt andra skötselåtgärder än ett slutet ledningsnät. Detta

gör det svårt för en liten landsbygdskommun att vara huvudman för dagvattenanläggning i de fall det är enskilt huvudmannaskap för allmän platsmark. Lokalt omhändertagande av dagvatten eller dagvattenhantering i ett slutet ledningsnät kan inte vara de två enda alternativen när kommunen inte är huvudman för allmän platsmark. Här upplever kommunen att vi behöver mer stöd.

Angående definitionen av begreppet dagvatten ser kommunen att svårigheter kan uppstå av de förslag som presenteras. I plan- och bygglagen och lagen om allmänna vattentjänster införs det enligt förslaget en definition av termen dagvatten som ytlede rinnande vatten. Med en sådan ändring i lagen om allmänna vattentjänster ändras också definitionen av termen avlopp. Det är bra med ett förtydligande men det kan dock innebära konsekvenser. När vatten som rinner ytlede (dagvatten) lyfts ur den juridiska definitionen avlopp finns spillvatten och dränvatten kvar i begreppet avlopp. Oklarheter kring hur dagvatten respektive dränvatten ska hanteras kan uppstå. Vilket i sin tur kan få konsekvenser för beslutade verksamhetsområden och utformning av Va-taxan. Förändringen kan också drabba den enskilda fastighetsägaren på grund av att den nya definitionen kan komma att kräva nya lösningar för att skilja dagvattenhanteringen från dränvattenhanteringen.

Gällande vattenförsörjning och vattenbrist ser kommunen flera delar i förslaget som kan stärka arbetet med dessa frågor. I lagen om allmänna vattentjänster införs en ny bestämmelse med krav på ansökan eller beslut om skydd av sådana dricksvattentäkter som ska skyddas enligt vattendirektivet. Länsstyrelsen ska utöva tillsynen över att kommunen fullgör denna skyldighet vilket vi ser som mycket viktigt. I lagen om allmänna vattentjänster införs ett nytt bemyndigande då länsstyrelsen eller kommunen efter regeringens bemyndigande, får meddela ytterligare föreskrifter om förbud eller begränsningar av användningen av dricksvatten vid vattenbrist eller risk för vattenbrist. Detta är ett viktigt förtydligande. Kommunen instämmer i att frågan om huruvida avsaltningssystem kan ses som ett fullgott dricksvattensförsörjningsalternativ behöver utredas vidare.

Rent dagvatten har potential för återanvändning för bevattning och det skulle kunna minska behovet av dricksvatten för detta ändamål och därigenom minska sårbarheten kring vattenförsörjningen. Kommunerna har idag begränsade möjligheter att ställa krav på skyddsåtgärder vid planläggning nära skyddsvärda grundvattenförekomster. Förslaget innebär att det blir tydligare för byggnadsnämnderna på vilket sätt frågor om vattenbrist kan hanteras vid planläggning i detaljplan eller områdesbestämmelser. När det gäller att säkerställa dricksvattenförsörjningen utifrån ett vattenbristperspektiv förtydligas att kommunen i samband med planläggning i detaljplan, om det finns särskilda skäl, kan bestämma skyddsåtgärder för att motverka eller förebygga brist på vatten. Särskilda skäl finns exempelvis för bebyggelse i områden med svag magasinering förmåga av grundvatten, såsom Öland.

Yttrandet skickas till

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet li.remissvar@regeringskansliet.se

Anders Magnusson
Tillväxtchef

Leon Hansson
Planeringschef, Tillväxtavdelningen

Ylva Hammarstedt
Planarkitekt

Mia Olsson Hedman
VA-planerare